

Helse- og omsorgsdepartementet  
Postboks 8011 Dep  
0030 Oslo



FORBRUKERRÅDET

Saksbehandler:  
EBJ

Vår dato:  
10.07.2006

Vår referanse:  
06/00054-2

Deres dato:

Deres referanse:

### **Kommentarer til dokumentet "Utkast til disposisjon, innsatsområder og delmål for handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007-2011"**

Vi viser til brev av 15. juni 2006 med invitasjon til å komme med kommentarer til handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen. Vi er blitt bedt om å besvare følgende spørsmål:

a) Er det forhold/temaområder som ikke er synliggjort i det foreliggende dokumentet som bør omtales

Etter vårt skjønn er de viktigste forhold og temaområder dekket i utkastet.

Delmålene som er skissert synes sentrale for å nå hovedmålsetningen om å endre kostvanene i tråd med gjeldende anbefalinger og mål for kostholdet og redusere sosiale ulikheter i helse.

Hvorvidt målene i handlingsplanen vil nås er avhengig av at de konkrete tiltakene blir av en slik karakter at de faktisk bidrar til å endre folks matvaner i en sunnere retning. I dokumentet understrekes det at kunnskap alene ikke er tilstrekkelig for å endre atferd og at befolkningsrettede strategier med vekt på strukturelle tiltak i mange tilfeller vil være de mest effektive for å utjevne ulikheter i helse. Nasjonalforeningen for folkehelsen påpeker i sitt innspill at det foreløpig finnes lite forskning på hvilke forebyggende tiltak som har størst effekt. De understreker imidlertid at det ikke er tid til å vente på forskningsresultater, men at vi må handle nå og samtidig evaluere effekten av tiltakene underveis. Dette gir vi vår støtte til. Informasjon og kunnskap er viktig – men det er viktig at regjeringen viser vilje til å tenke "stort", bredt og langsiktig og ta i bruk de virkemidler som anses som mest effektive, selv om det finnes begrenset forskning på området.

Under følger noen kommentarer til to av punktene.

#### **5.1**

Kommunikasjon om mat og kosthold må tilpasses de målgruppene som forskningen viser trenger det mest. Et delmål er å vektlegge informasjon og kommunikasjon tilpasset *utsatte* grupper i samfunnet. "Utsatte" grupper bør spesifiseres.

Det bør være et delmål at kommunikasjon med ulike forbrukergrupper skal øke forståelsen og kunnskapen om *sammenhengen* mellom kosthold og ulike sykdommer og om hva ulike sykdommer innebærer i praksis. Hva vet for eksempel ungdom om overvekt og fedme og hvilke konsekvenser det kan ha? Om diabetes? Om hjerte-karsykdommer osv. Både unge og eldre må bevisstgjøres om følgende av et ernæringsmessig usunt kosthold.

UTGIVER AV:



Forbrukerrådet  
The Consumer Council  
of Norway

Postadresse:  
Pl. 4594 Nydalen  
NO-0404 Oslo

Besøksadresse:  
Rolf Wickstrøms vei 15  
0406 Oslo

Org. nr.  
NO 871 033 382 MYA

post@forbrukerradet.no  
forbrukerpostalen.no

Publikasjonstelefon  
815 58 200  
Sekretariatet  
tlf.: 23 40 05 00

## 5.2

Merking er et viktig virkemiddel for å gjøre sunne valg. Flere med oss har påpekt at det er behov for å bedre merkingen på matområdet, både gjennom obligatorisk næringsdeklarasjon og symbolmerking. I utkastet til handlingsplan synes det som om merkespørsmål nærmest er blitt borte. Det nevnes som stikkord i punkt 5.2 om sunn mat i et mangfoldig marked. Vi vil foreslå at spørsmål som har med merking (og ev. markedsføring) av mat samles i et eget kapittel, ev. i kapittel 5.1 om kommunikasjon om mat og kosthold. Dette er et svært viktig spørsmål og myndighetenes tiltak på området må komme godt frem.

b) Er det andre forslag til konkrete tiltak enn de som foreligger i tiltaksoversikten?


På grunn av ferietid og at de innkommene tiltakene ikke er systematisert har vi ingen mulighet til å lese gjennom samtlige 36 brev med innspill.

c) Hvilken rolle kan dere som organisasjon/aktør i samfunnet påta dere i gjennomføring av tiltakene?

Forbrukerrådet er en interesseorganisasjon for alle forbrukere av varer og tjenester i Norge. Forbrukerrådet jobber for å øke forbrukerinnflytelsen i samfunnet og fremmer tiltak som kan bedre forbrukernes stilling. Vi bidrar til sette folk i stand til å ta bevisste valg som forbrukere, og vi behandler klagesaker mellom forbrukere og leverandører av varer og tjenester. Våre oppgaver når det gjelder å bedre kostholdet i befolkningen vil være å påvirke aktører som er i posisjon til å endre situasjonen, enten det er offentlige myndigheter eller markedsaktører. Vi jobber blant annet sammen med den europeiske forbrukerorganisasjonen BEUC for at merkingen på matområdet skal bli bedre. Forbrukerrådet leder også et prosjekt som har som mål å komme fram til bransjestandarder som regulerer markedsføring av usunn mat rettet mot barn. Vår rolle er også å dyktiggjøre forbrukerne samt bidra til bevisste, aktive og handlekraftige forbrukere. I relasjon til gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen vil vårt bidrag i første rekke være å informere forbrukerne om hvilke rettigheter de har og *hvor* de kan finne informasjon om kosthold. Vi kan også gi kortfattet informasjon om hva forbrukeren bør se etter og legge vekt på når han/hun ønsker å velge sunt (utgangspunktet må være de offisielle kostholdsanbefalingene). Her vil vi kunne lenke videre til nettsider med relevant informasjon. Vi kan også oppfordre forbrukerne til å etterspørre sunne varer i butikkene eller overfor produsentene dersom de ikke finner det i butikken.

For øvrig viser vi til våre innspill gitt i brev at 10. mars 2006.

Med hilsen

  
for Forbrukerrådet  
Gro-Ellen Linnås  
Underdirektør

  
Ellen Bjørkum  
Rådgiver